

Uforudsigelige vinde påvirker flyvningen

Flýstýret på Færøerne, hvor ni danskere blev dræbt, er stadig uopklaret, og flyeksperter giver sit syn på færøske vinde

Mens Forsvarets Flyhavarikommission søger at finde årsagen til flýstýrtet lørdag på Færøerne, hvor flyvevåbnets Gulfstream III styrtede ned, har Ritzaus Bureau fået SAS' flyvechef, luftkaptajn Per Lock, til at beskrive nogle af de vejrmæssige forhold, som piloter skal tage sig i agt for.

Folk snakker om lufthuller, men det er jo noget sludder. Fly bevæger sig i et luftrom, hvor vinden i modsætning til opfattelsen ved jorden bevæger sig i alle retninger. Der findes ikke lufthuller, men dermod op- og nedadgående vinde. Møder et fly en opadgående vind, stiger det en smule, mens det ved en nedadgående falder lidt. Den slags turbulens er almindelig i stor højde, mens der ved jorden findes mindre kraftig turbulens på grund af bygninger og bjerge. Turbulens i stor højde er helt ufarligt, siger Per Lock.

Et mindre almindeligt, men også farligere fænomen kaldes wind shear. Det opstår oftest i tropiske områder eller i fastlandsklima med voldsomme tordenbyger.

Wind shear opstår, når vinden har forskellig vandret hastighed i forskellig højde. Hvis modvinden under indflyvning til en landing pludselig bliver væsentligt lavere, kan det blive kritisk, fordi opdriften på vingerne bliver mindre. Den modsatte situation, hvor vindhastigheden øger med faldende højde, kan også opstå. Det kan ske, at man ikke kan nå at få flyet ned og må prøve igen, siger Per Lock.

Wind shear kan medføre, at flyet staller, det vil sige mister sin opdrift, og falder som en sten. På grund af en ikke helt symmetrisk opbygning staller et fly først på den ene vinge, kræncher og staller derefter på den anden vinge.

Et øjeblik på Færøerne har oplyst, at forsvarers fly pludselig vendte sidelæns rundt i luften samtidig med, at piloten speedede voldsomt op. Fremgangsmåden for at redde sig ud af et stall er netop at sænke næsen og give gas.

Ved landing på en bane, der løber langs med en fjeldside, kan der opstå kraftig turbulens, når vinden blæser op over fjeldet og ruller ned ad fjeldsiden. Hvis vinden ruller ned ad fjeldet med en større hastighed end den flyet kan rulle den modsatte vej med, kan situationen blive kritisk.

Moderne fly har instrumenter, der kan måle flyets bevægelse i alle retninger, og i den Boeing 767, Per Lock flyver i til dagligt, er der advarsel om wind shear og elektronik til at klare en eventuel opretning. I visse lufthavne specielt i USA, hvor kraftige tordenbyger ofte forekommer, har man vindmålere i forskellig højde på jorden til måling af wind shear.

Er der risiko for wind shear kan piloten vælge at lande med højere hastighed end normalt. Er banen meget kort, kan det være et problem, da standselængden nøjagtig som for en bil forøges med fire gange, hver gang hastigheden fordobles.

Færøsk lufthavn speciel - uarlig

Lufthavnen i Vagar på Færøerne er ikke farlig - den er bare speciel. Det mener både piloter, flyvechefer og lufthavnschefer, der alle har svært ved at nikke genkendende til de beretninger om den farlige lufthavn, som mange medier har forsøgt at tegne siden det tragiske flýstýrt i weekenden.

Vi har nogle vanskelige forhold, men det store problem er vejret. Og det problem kan man altså ikke bygge sig ud af. Men vi lever op til sikkerhedskravene, og hvis her var farligt, vil vi ikke have tilladelse til at drive lufthavn, siger Finnboji Nielsen, lufthavnschef i den færøske lufthavn.

Hvert år lander 4000 fly i den lille lufthavn, der er smukt placeret for enden af de stejle klippesider i Sørvag Fjord.

For de 110.000 gæster, der hvert år kommer til de enesomme forblæste øer ad luftvejen, danner fjorden enten en spektakulær ramme for ankomsten eller et mareridtagtigt skræmmende første indtryk af de 18 øer. Men for piloterne er fjorden ikke det store problem, siger de selv.

Der er en masse turbulens inde i fjorden, og for passagererne kan det føles lidt, som om flyet rykker og gynger. Men det er ikke noget, der giver anledning til nervøsitet i cockpittet, siger Henrik Gustafsson, flyvechef for Maersk Air, der selv har siddet ved roret i selskabets fly mellem Danmark og Færøerne. Den holdning deler kollegerne i pilotforeningen.

Det omskiftelige nord-

atlantiske vejr er ikke ligefrem designet til flytrafik, og det betyder, at flyafgange til et beløb på mellem tre og fem millioner kroner hvert år må aflyses.

Den udbygning af lufthavnen, som de færøske politikere har bedt om, er ikke sikkerhedsmæssigt begrundet. Vi har en kort landingsbane, og det vil give større råderum til store fly, hvis der var en længere landingsbane. Men banelængden sætter en sikkerhedsmæssig begrænsning for, hvor store fly der kan lande, siger lufthavnschefen.

Reglen for flylandinger er, at flyet skal kunne lande på 60 procent af landingsbanens længde.

Maersk Air, der sammen med Atlantic Air og Icelandair flyver passagerer til og fra Færøerne, tager deres forholdsregler, når de flyver til Vagar.

Vi har faste besætninger, der tager sig af flyvningen til Færøerne. Det kræver et godt lokalkendskab, når vejret er dårligt, siger Henrik Gustafsson.

Derudover bruger Maersk et avanceret automatisk bremsesystem på deres fly, der kan give en bedre nedbremsning.

Mindehøjtidelighed for de omkomne

Flyvestation Værløse afholdt mandag eftermiddag en mindehøjtidelighed for de besætningsmedlemmer, der mistede livet under flýstýrtet på Færøerne i lørdags.

Oberst Poul Bauer-Jensen indledte med at bede om et minuts stilhed i respekt for de omkomne. Det var tydeligt bevægede kolleger, der mindedes de omkomne i den stuvende fulde sal, hvor højtideligheden blev afholdt.

Poul Bauer-Jensen fortalte om de omkomne, at de var skattede medlemmer af et fællesskab, hvor høj karat af menneskelighed, forståelse og humor er nødvendige. Også et kondolencetelegram fra Dronning Margrethe blev læst op ved højtideligheden.

Prinsen og jeg udtrykker vor dybeste medfølelse i det store tab, eskadrillen har lidt ved det tragiske flýstýrt på Færøerne. Vore tanker går også til de efterladte i deres store sorg, skrev Dronningen.

(RB)

»Tí at borgaraskapur okkara er á himnum«

Vit prenta her taluna, sum Bjarni Bæk orlogsprestur helt umborð á »Vædderen« við minningarhaldið yvir teir níggu, sum lótu lív í flogvanlukkuni

Det falder os tungt at sige noget nu, hvor vi gør holdt et øjeblik, mens vi er på vej for at bære disse ni forulykkede til deres sidste hvile.

Det falder os tungt, fordi vi har ingen myndighed af betydning at sætte bag vores ord. De bliver så let tomme. Når vi alligevel standser op, skyldes det, at vi har fået nogle andre ord med et budskab, som vi kan bringe videre.

I et brev, som apostelen Paulus for snart 2000 år siden skrev til menigheden i Filippi og Makedonien, står disse gamle og højtidelige ord: »Det borger-

samfund, vi tilhører, er jo i himlene, og derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som Frelser, han skal forvandle vort fornedrelseslegeme og give det samme skikkelse som hans herlighedselegeme ved den kraft, hvormed han kan underlægge sig alt.«

Her hører vi om en større virkelighed end den, som vi kan se med vore øjne og forstå med vor forstand.

For at understrege, hvor betydningsfuldt budskabet er, bruger apostelen vort borgersamfund som billede på den virkelighed, han fortæller om.

Vort borgersamfund er jo vigtigt for os, og den tjeneste, som I her på »Vædderen« og I på Marinestationen og I oppe i Mjørkadal står i, er jo udtryk for, at det borgersamfund vil I gøre jeres til at bevare. Anledningen i dag minder os på en frygtelig måde om den risiko, som I påtager jer, og på de omkostninger, det kan få.

Det er vi virkelig glade for, at I gør jeres til at bevare. Anledningen i dag minder os på en frygtelig måde om den risiko, som I påtager jer, og på de omkostninger, det kan få.

Evangeliet om Jesus Kristus taler nu til os og kalder os til alligevel at holde ud og fortsætte vores tjeneste. For vi - og de, som vi må give fra os - er ikke ladt i stikken og glemt af Gud. For uanset, hvordan det går os, så har vi dog en fremtid. Den er ikke prisgivet tilfældighederne. Den er i Guds hånd.

Han har så at sige lagt beslag på fremtiden, fyldt den med sig selv og sin vilje. Derfor kan vi - trods død og sorg og nederlag - tillade os igen at se op og fortsætte med at påtage os vores tjenester, for Gud Fader i himlen er os stadig nær. Han vil nemlig ikke være Gud uden os. Det har Jesus Kristus vist os.

Vi overlader derfor vore døde i hans hænder og

disse dage. Men dybt i vore hjerter føler vi det, som Jesus har lært os, at du dog er vores himmelske far.

Vi takker for, at du vil være vores himmelske far. Og nu beder vi dig hjælpe os og holde den tro levende i vores hjerter. Gør opmærksom på dig selv, således som du ser, at vi trænger til det. Når det er livet om at gøre, kan vi ikke så meget. Derfor beder vi dig komme os til hjælp. Vi giver disse ni i dine hænder. Og vi beder for deres kæde. Kom til dem i deres sorg. Og hjælp dem til igen at rejse sig.

Vi beder også for alle her ombord, og som har følt ulykken både på krop og sjæl. Vi tænker også på alle andre, som har været kaldet til at gøre et arbejde: Marinestationen, Mjørkadal, lufthavnen, politiet og dem på »The-tis«.

Følg os på rejsen og lad os komme vejen frem i god behold. Velsign alt, som skal ske, indtil disse forulykkede er stedt til hvile.

Fader vor, du som er i himlene. Helliget vorde dit navn. Komme dit rige. Ske din vilje som i himlen, således også på jorden. Giv os i dag vor daglige brød. Forlad os vor skyld, som også vi forlader vor skyldnere, og led os ikke i fristelse, men fri os fra det onde. Thi dit er riget, magten og æren i evighed. Amen.

Herren velsigne dig og bevare dig. Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig. Herren løfte sit åsyn på dig og give dig fred.

Amen.

varetaget. Det kan han bedst, og samtidig beder vi ham være ved vores side og give os mod til at påtage os det liv og de omstændigheder, som han giver os, og vi beder ham hjælpe os til at være dem, vi er, i vores tjeneste.

For han lægger det løfte til, at:

»Det borgersamfund, vi tilhører, er jo i himlene, og derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som Frelser, han skal forvandle vort fornedrelseslegeme og give det samme skikkelse som hans herlighedselegeme ved den kraft, hvormed han kan underlægge sig alt.« Amen.

Når familien på Færøerne sender sine kæde afsted på rejse eller til en tjeneste - ikke mindst ud på havet - giver man dem denne hilsen med: Jesus følge jer. Denne hilsen vil jer give jer med på rejsen - også fra det færøske folk: Jesus følge jer.

Lad os bede: Kære Gud i himlen. Vi vender os til dig i vores hjælpeløshed. Ofte er vores erfaringer således, at du synes at være en fjern Gud i din fjerne himmel. Det har vi tænkt i